

ledes som man har gjort det i England og tillige, saavidt jeg veed, i Belgien. Det Forsøg, vi herillands have gjort med Livrenteanstalten, er saa heldigt, at den Anstalt, vi have, leder om sin Ege i Verden, navnlig hvad Sikkerheden angaar. Denne Prøve har været saa heldig og tillige saa indbringende for Staten, at der er Grund til at gaa videre paa den Vej, og jeg skal med Hensyn til Oprettelsen af en Stats-sparekasse bemærke, at nu, da Postvæsenet er saa vidt forgrenet over hele Landet, at der neppe er en Braa, hvor der ikke findes en Postexpedient, er det en forholdsvis let Sag for Regjeringen at sætte en Sparekasse i Gang over hele Landet paa eensang; og jeg tror, at Regjeringen paa bedste Maade opfylder sine Pligter mod Sparerne — en Pligt, som den jo vedkjender sig, og som Sparekassekommissionen tillige erkjender, at den har — naar den giver Enhver, der vil det, Veilighed til at sætte sine Sparepenge ind i Statskassen, der jo under de forhaandenværende Omstændigheder maa anses for den sikreste Anstalt af alle her i Landet. Jeg tror, at man slet ikke bør røre ved de bestaaende Sparekasser. Det er min private Mening, at Sparekasseseinstitutionen herillands har kulmineret. Der udtales med Rette her i Sparekassekommissionens Betænkning, at der er intet Sted, hvor Sparekasserne have blomstret saa frodigt og udviklet sig saa solidt som her i Landet, men, mine Herrer, det gaar med enhver Institution, som det gaar med alle menneskelige Forhold; de have deres Opkomst, deres Fremvæxt, deres Kulmination og deres Dalen, og det kan gjerne være, at de væslende Spaadomme, som ere antydede i Sparekassekommissionens Betænkning, kunne have den Følge, at Sparekasserne hurtigt gik over til at blive Statens, og at de private Sparekassers Virksomhed efterhaanden vilde ophøre i samme Forhold, men neddalende, hvori de nu ere gaaede op til Høidepunktet.

Thorup: Ja, der er vist Ingen, der betvivler, at saavel den Kommission, som var nedsat, før dette Forslag fremkom, som den høje Regjering har havt den bedste Hensigt med de Forhandlinger, der ere førte om Forslaget, før det kom for i det andet Thing. Men jeg kan dog ikke negte, at en Del af de Udtalelser, der ere fremkomne i Kommissionens Betænkning, tyde paa, at, uagtet man har havt den bedste Villie og det bedste Formaal til Hensigt overfor Sparekasserne, har man dog været noget uheldig i det, man har opstillet, som skulde være betryggende for Sparekasseseinstitutionen i Fremtiden. Jeg tror, at, hvis vi havde fulgt Forslaget, som det var foreslaaet af den Kommission, der var nedsat af den høje Regjering, vilde det have havt til Følge, at om kortere eller længere Tid vilde Sparekasseseinstitutionen her i Danmark væsentlig forpinde til For-

del for Bankerne. Men at det skulde have været Hensigten, er ikke et eneste Dieblit faldet mig ind, skjøndt det jo naturligvis ikke var noget at bebrejde vedkommende Kommission, om den ogsaa saa noget paa Bankerne; thi det er en bekendt Sag at Bankerne i de senere Aar, navnlig siden 1854, ere vorede op her i Danmark ligesom Paddehatte af Jorden. Saavidt jeg veed, havde vi før 1854 med Undtagelse af Nationalbanken kun et Par Banker, nu have vi omtrent 35 foruden en stor Del Sparekasser, som ved Siden af Sparekassese forretninger beskæftige sig med Bankforretninger. Men, som sagt, om ogsaa Kommissionen havde taget noget Hensyn til Bankerne, skulde jeg derfor ikke bebrejde den noget. Jeg gaar imidlertid ud fra, at den blot har set paa Sparekasseseinstitutionen i dens Helhed. Det er udtalt af Kommissionen, af den høitværdige Minister og tildeels af flere Medlemmer her i Thinget, at Sparekasserne her i Danmark væsentlig ere fravegne det Formaal, de fra Først af have sat sig. For at komme til at se, hvilke Formaal vore Sparekasser fra Først af have havt, da de fandt Indgang her i Danmark, kommer man til at gaa endel tilbage i Tiden. Det er jo en bekendt Sag, og jeg tror ikke, jeg siger formeget, at Hertugdømmerne have været vort Forbillede her i Kongeriget med Oprettelsen af Sparekasser. Som det vil erindres, blev i det daværende Monarki den første Sparekasse oprettet i Kiel 1796, og i Slesvig fik vi en jeg tror i 1816, medens vi først her i Kongeriget i Kjøbenhavn fik en Sparekasse 1820, og der var ogsaa et mærkeligt Forhold tilstede, som blev ved at holde sig, saalange Hertugdømmerne vare sammen med Danmark, thi i Slesvig og Holsten var der fra 1854—1863 omtrent dobbelt saamange Sparekasser som i hele Danmark. Jeg gaar ud fra, at de have været vort Forbillede, og jeg tror, at de første Sparekasser, der oprettedes her i Landet, vare nærmest Velgjørenhedsanstalter, anlagte paa at opspare Smaafillinger for Indfødte, hvorimod de slesvigiske og holstenske Sparekasser strax traadte frem som Sparekasser og slet ikke Andet. Det er ogsaa bekendt, at Spørgsmaalet om Sparekasseseinstitutionen drøftedes af mange store Nationaløkonomer, hvis Navne ere bekendte i hele Europa, og de fremkom med den Anse, at det kunde blive en for Samfundet meget farlig Skyggeside ved Sparekasserne, at, naar de blot betragtedes som Sparekasser, modtog Folkets opparede Penge og førte dem ind i Statskassen, som man dengang tænkte sig, eller anbragte dem i offentlige Papirer, vilde en Del af Landets opparede Kapital blive unddragen Produktionens Fremme, og man vilde paa de Steder, hvor Opsamlingen var slet, væsentlig komme til at nyde Gødt deraf. Denne Skyggeside tror jeg var tilbøds tilstede i Danmark, men efterhaanden er man kommen bort derfra. Naar vi se paa Sparekasseseinstitutionen i dens store Helhed og ikke paa den enkelte Spare-